

BAB EMPAT

- 4.0 Penganalisaan Rumah Faith sebagai sebuah institusi
- 4.1 Penganalisaan penghuni di Rumah Faith
- 4.2 Pengkelasan penghuni mengikut kategori tertentu
- 4.3 Kajian-kajian kes terhadap penghuni di Rumah Faith
- 4.4 Pengkelasan mengikut bangsa dan jantina
- 4.5 Penganalisaan persekitaran Rumah Faith
- 4.6 Penjagaan fizikal kanak-kanak
- 4.7 Perhubungan luar

4.0 Penganalisaan Rumah Faith sebagai sebuah institusi

Andaian anda di dalam analisis penyelidik adalah nilai-nilai sosial dan institusi membentuk peribadi dan tingkahlaku individu. Ini berlaku melalui proses sosialisasi. Proses sosialisasi melibatkan corak-corak pembelajaran sosial melalui penjagaan anak dan latihan, pencapaian bahasa serta pembelajaran peranan sosial dan norma-norma moral.

Melihat kepada peringkat yang lebih luas, pada mulanya sosialisasi anak adalah orientasi sosial di dalam dunia yang lebih kecil iaitu keluarga serta jiran-jirannya tetapi kemudian ia berhubung dengan masyarakat yang lebih luas. Keluarga mungkin merupakan unit yang paling ideal untuk mendidik anak dan memberikan panduan dalam langkah awal ke arah penyertaan di dalam kehidupan sosial yang lebih luas. Walau bagaimanapun akan terdapat sebahagian daripada masyarakat yang kehilangan panduan daripada keluarga mungkin kerana ibubapa kandung tidak berupaya atau tidak ingin memelihara mereka. Sebaliknya diperlukan institusi lain sebagai pengganti unit keluarga. Oleh itu tempat kajian yang dipilih oleh penyelidik iaitu Rumah Faith telah dianggap sebagai sebuah institusi sepenuhnya yang bertindak sebagai penjaga gantian bagi kanak-kanak yang kurang bernasib baik ini. Penjagaan gantian (substitute care) adalah dimaksudkan bagi suatu jangka masa yang pendek kerana setiap anak dipercayai akan diberikan sebuah keluarga kekal dengan kembali kepada ibubapa biologikal mereka, dijadikan anak angkat oleh saudara-mara, diserahkan kepada penjaga yang sah atau penjagaan jangka masa panjang yang dirancangkan.

Rumah Faith dianggap sebagai sebuah institusi sepenuhnya kerana ia menunjukkan ciri-ciri yang sama seperti yang dinyatakan oleh Goffman. Di antara ciri-ciri yang terlibat adalah seperti berikut :

- (i) Kehadiran diwajibkan.
- (ii) Waktu tidur, kehidupan domestik, rekreasi dan kerja semuanya berlaku di dalam lingkungan sempadan-sempadan suatu lokasi yang terhad keluasannya dan berdasarkan kepada suatu pelan yang direka bagi mencapai matlamat-matlamat organisasi.
- (iii) Organisasi institusi tidak dapat dibandingkan dengan corak corak asas kehidupan di dalam masyarakat keseluruhannya, terutamanya di dalam kehidupan keluarga. Fungsi bekerja di dalam organisasi ini untuk mempertukarkan perkhidmatan.
- (iv) Terdapat suatu pemisahan asas antara penghuni dengan kakitangan yang berkuasa dengan tidak ada kemungkinan bagi seorang penghuni bergerak kepada kedudukan yang berkuasa itu. Jarak sosial dikekalkan antara penghuni dengan kakitangan.
- (v) Terdapat suatu penghapusan sistematik nilai-nilai budaya lama dan cuba diperkenalkan budaya yang baru kepada penghuni.
- (vi) Sistem itu cuba mengorganisasi semula nilai dan sikap-sikap penghuni terhadap suatu gambaran baru tentang dunia melalui ganjaran dan hukuman.

Oleh yang demikian, Rumah Faith sebagai sebuah institusi, juga boleh dianggap sebagai sebuah organisasi yang membentuk sosialisasi melalui sistem kekuasaannya, peraturan-peraturan, cara pengurusan yang rasional dan berdasarkan beberapa objektif yang terhad. Maka organisasi Rumah Faith juga merupakan sebagai suatu sistem sosial yang kecil di mana pergerakan dan akibat sosialisasi boleh dilihat dengan jelas.

4.1 Penganalisaan Penghuni di Rumah Faith

Mengikut prinsip institusi dalam penjagaan kanak-kanak adalah sepatutnya merupakan suatu tempat sementara dan tidak dirancang sehingga anak itu dewasa sepenuhnya. Di antara kumpulan-kumpulan kanak-kanak yang memerlukan penjagaan institusi adalah seperti berikut : (5)

- (i) kanak-kanak yang ibubapa mereka menghadapi penyakit atau kecederaan serius dan terpaksa meninggalkan rumah mereka, atau ibubapa yang rasa terancam oleh suatu penempatan anak mereka di dalam keluarga lain.
- (ii) kanak-kanak yang mengalami kekacauan, tekanan-tekanan atau penceraian di dalam keluarganya dan menjadi begitu sukar diatasi sehingga mereka tidak boleh tinggal di dalam keluarga sendiri dan juga tidak boleh membina perhubungan beremosi dengan keluarga angkat.
- (iii) kanak-kanak yang telah begitu teruk dikecewakan atau diseksa oleh keluarga angkat sehingga mereka tidak sesuai lagi untuk menjadi sebahagian daripada keluarga baru.
- (iv) kanak-kanak yang menghadapi masalah-masalah kesihatan atau tingkahlaku yang mana mereka tidak dapat diterima oleh keluarga angkat dan memerlukan pemerhatian dan panduan serta rawatan perubatan atau psikiatrik di dalam suatu suasana yang terkawal.
- (v) keluarga besar yang terdiri daripada kumpulan-kumpulan anak yang tidak mahu dipisahkan, yang mana jika dihantar ke keluarga angkat, mereka akan diasing-asingkan.

- (vi) kanak-kanak yang lebih dewasa dan belia yang melarikan diri dari keluarga sendiri dan juga cenderung untuk berbuat demikian di dalam keluarga angkat.
- (vii) belia-belie bagi sebab-sebab tertentu yang menimbul daripada keluarga, memerlukan hanya penjagaan jangka pendek dan akan lebih berfaedah daripada pengalaman di dalam kehidupan berkumpulan semasa jangkamasa tersebut.

Penempatan seorang anak di dalam sebuah institusi biasanya lebih mudah diterima oleh ibubapa daripada menempatkan anak di dalam sebuah keluarga angkat. Ini adalah kerana ia tidak mengancam sosial prestig mereka di dalam komuniti, di mana sering dianggap penempatan kanak-kanak di keluarga angkat menunjukkan suatu kegagalan bagi ibubapa. Rawatan berkesan di dalam sesebuah institusi juga memerlukan kanak-kanak menerima suatu suasana seperti di dalam rumah, yang mesra di dalam suatu kumpulan kecil dan pemeriksaan perubatan serta perkhidmatan kajian kes yang terlatih. Adalah juga diperlukan kemudahan-kemudahan pendidikan, rekreasi dan vokasional yang bermutu tinggi serta segala kerja di dalam institusi yang menumpu kepada perkembangan kanak-kanak menjadi ahli-ahli yang berguna dan bahagia di dalam komuniti. Di dalam keadaan begini, institusi boleh menjaga kanak-kanak dengan lebih berjaya daripada di dalam keluarga mereka sendiri atau keluarga angkat.

4.2 Pengkelasan Penghuni Mengikut Kategori Tertentu

Kajian yang dijalankan di Rumah Faith menunjukkan penghuni yang paling ramai terdiri daripada kanak-kanak yang berasal dari keluarga yang tidak bahagia (broken homes) di mana kanak-kanak menghadapi tekanan-

tekanan, perpisahan serta pelbagai masalah di dalam keluarga mereka sendiri. Jumlah mereka terdiri daripada 76 % jumlah keseluruhan penghuni di Rumah Faith. Manakala selebihnya 24 % pula adalah terdiri daripada kanak-kanak yang telah kehilangan bapa kerana meninggal dunia. Mereka yang datangnya dari keluarga tidak bahagia boleh dipecahkan lagi kepada kategori yang lebih kecil iaitu mereka yang dianaiyai, diabaikan, ibubapa berpisah dan ibubapa di penjara.

Pembahagian kanak-kanak kepada kategori-kategori lain boleh dilihat dengan jelas dalam Jadual I dan Rajah I seperti berikut :

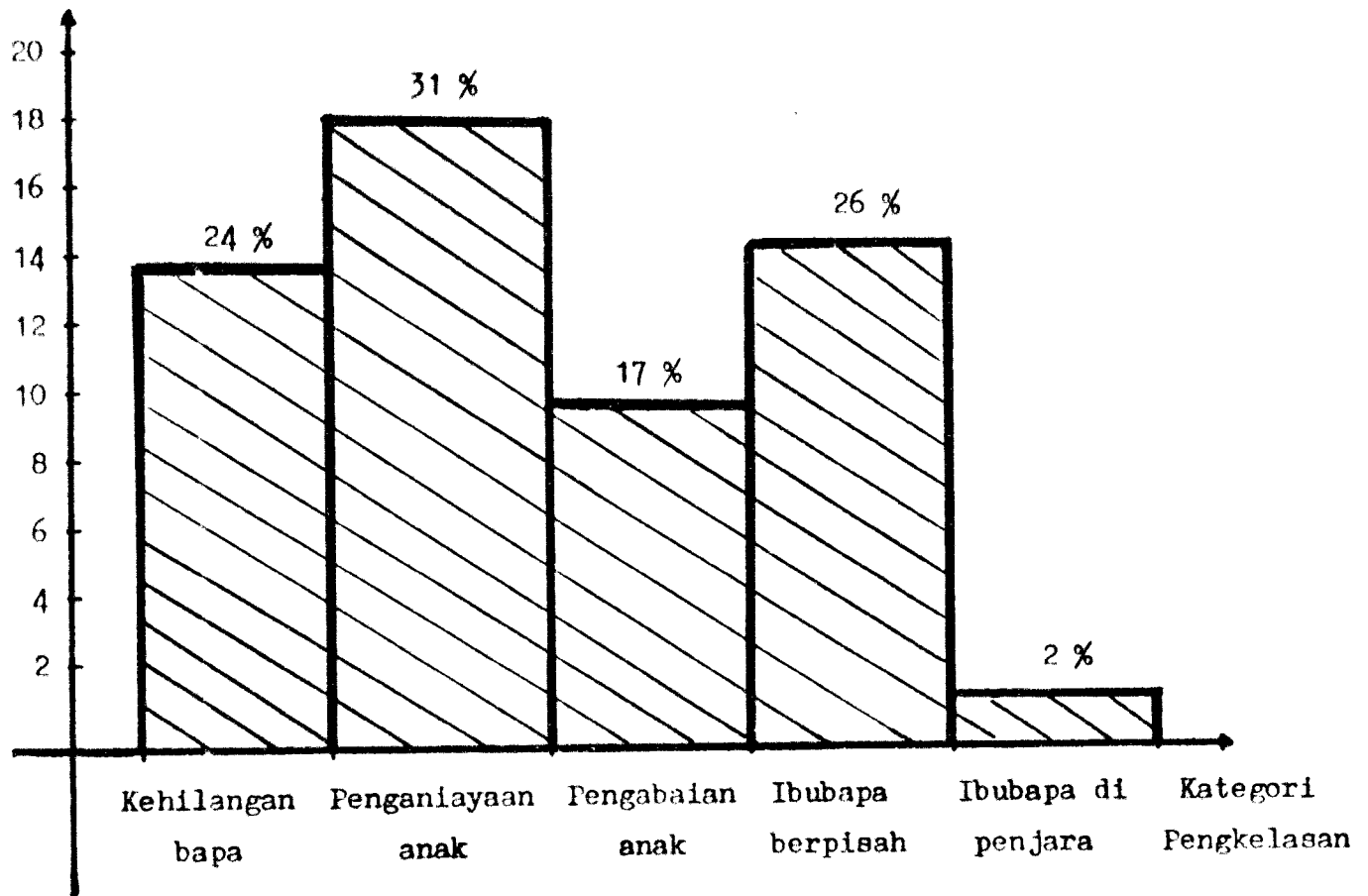
Jadual I : Jadual menunjukkan pengkelasan penghuni mengikut kategori tertentu

Kategori Besar	Kategori-Kategori Kecil	Bilangan	Peratusan
Kehilangan bapa kerana meninggal dunia	-	14	24
Keluarga tidak bahagia (Broken Homes)	Penganiayaan anak	18	31
	Pengabaian anak	10	17
	Ibubapa berpisah	15	26
	Ibubapa di penjara	1	2
Jumlah keseluruhan penghuni	-	58	100

Rajah I : Histogram menunjukkan pengkelasan penghuni mengikut kategori tertentu

Bilangan

Penghuni

4.3 Kajian-kajian kes terhadap penghuni di Rumah Faith

Dalam mengumpul data pengkelasan penghuni mengikut kategori seperti di dalam Jadual I dan Rajah I, penyelidik telah menemubual beberapa responden dan 5 kajian kes yang berlainan didapati untuk mewakili setiap kategori yang tersebut.

(i) Kategori anak kehilangan bapa kerana meninggal dunia

Bala, seorang budak lelaki berumur 12 tahun telah tinggal di Rumah Faith selama 2 tahun. Bapanya seorang kelindan lori, meninggal dunia akibat kemalangan di jalanraya. Pada waktu itu, Bala hanya berumur 7 tahun. Kejadian ini menyebabkannya berasa sedih dan amat takut untuk menghadapi masa depannya sebagai seorang anak yatim. Oleh kerana sumber rezeki utama penyaraan keluarga telah terputus dengan pemergian mendiang ayahnya maka ibunya terpaksa bekerja menyara keluarga. Kemudian, empat daripada enam orang anak terpaksa dihantar ke Rumah Faith kerana tidak mempunyai masa dan sumber kewangan yang kukuh untuk menyara keenam-enam orang anak.

(ii) Kategori penganiayaan anak

Jennifer sekarang berumur 15 tahun, berasal dari keluarga yang terdiri dari enam orang adik-beradik. Ibunya seorang surirumah dan bapanya pemandu teksi. Penderaan ke atas diri Jennifer telah dilakukan oleh ibu kandungnya sendiri, sejak Jennifer berumur 3 tahun lagi. Penderaan dilakukan hampir setiap hari iaitu lebih kurang lima kali sehari atau kadang-kala lebih dari itu. Ibunya akan menggunakan apa sahaja alatan yang dicapainya seperti rotan dan jarum. Kejadian ini berlaku kerana mengikut kepercayaan ibubapanya tersendiri yang tidak suka akan kehadiran Jennifer di dalam keluarga mereka. Akhirnya perbuatan penderaan diketahui oleh jirannya, lalu melaporkan kes kepada pihak kebajikan, yang kemudiannya merujuk Jennifer ke Rumah Faith. Sehingga ke hari ini kesan luka yang ada masih jelas kelihatan pada bahagian tangan, kaki serta bahagian badan yang lain. Ia sering menghantui fikiran Jennifer dan kadang-kalanya berasa hina terhadap diri dan ibubapanya.

(iii) Kategori pengabaian anak

Arumugam berasal dari Ipoh, Perak dihantar ke Rumah Faith pada umur 11 tahun. Kini, beliau sudah berumur 17 tahun dan telah tinggal di Rumah Faith selama enam tahun. Arumugam datang dari sebuah keluarga yang sangat miskin di mana keadaan rumahnya teruk sekali dan tiada langsung bekalan elektrik. Bapanya bekerja sebagai pemandu kereta manakala ibunya pula tidak bekerja. Arumugam adalah anak bongsu daripada enam orang adik-beradiknya. Masalah timbul bila bapanya mula ketagih arak dan tidak lagi memberikan perbelanjaan yang cukup bagi penyaraan keluarga. Arumugam bersama seorang lagi abangnya telah dihubungi dengan Rumah Faith melalui seorang pendita di gereja Ipoh. Kini, Arumugam lebih gemar tinggal di Rumah Faith daripada rumah sendiri kerana segala perbelanjaan persekolahan ditanggung oleh Rumah Faith dan ini memberikan peluang untuknya bagi melanjutkan pelajaran.

(iv) Kategori ibubapa berpisah

Linda, berumur 17 tahun masih di dalam tingkatan 3 setelah dua kali gagal dalam peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (SRP). Linda berasal dari Rawang, Selangor, merupakan anak sulung kepada lima orang adik-beradik. Ibunya kerja menoreh getah dan bapanya seorang penjaga. Linda telah tinggal di Rumah Faith selama lima tahun, setelah dihantar ke Rumah Faith oleh bapa saudaranya ketika umurnya 12 tahun. Punca masalah adalah daripada bapanya yang ketagih dadah dan tidak menjalankan tanggungjawabnya menyara keluarga. Ibu dan bapa Linda telah lama berpisah sebelum Linda berskolah lagi. Kini, bapanya telah berkahwin semula. Akibatnya Linda sentiasa berasa kecewa terhadap ibubapanya.

(v) Kategori ibubapa dipenjara

Ibu dan bapa Tan dipenjarakan kerana kesalahan memiliki dadah. Pada masa itu Tan hanya berumur 6 tahun sahaja. Pada masa muda begini di mana Tan sangat memerlukan kasih sayang dan tunjukaajar, ibu dan bapanya sudah tiada di sisinya. Keadaan ini telah menjadikan Tan seorang anak yang bermasalah. Beliau hidup tidak tentu arah, sering ponteng sekolah dan tidak menghiraukan apa yang berlaku di sekelilingnya. Tan dihantar ke Rumah Faith oleh emak saudaranya pada ketika umurnya 9 tahun. Kini sudah selama satu tahun Tan berada di Rumah Faith, beliau masih tidak suka tinggal di situ kerana segala aktiviti ditentukan, mengikuti peraturan dan disiplin.

4.4 Pengkelasan mengikut bangsa dan jantina

Kajian seterusnya mendapati bahawa kebanyakan penghuni di Rumah Faith adalah terdiri dari bangsa India iaitu sebanyak 76 % dan bangsa Cina hanya 24 % sahaja. Tiada bangsa Melayu didapati di sini kerana Rumah Faith merupakan sebuah pertubuhan sukarela di bawah penyeliaan gereja Kristian. Begitu juga kakitangan pengurusan Rumah Faith 100 % adalah terdiri dari bangsa India.

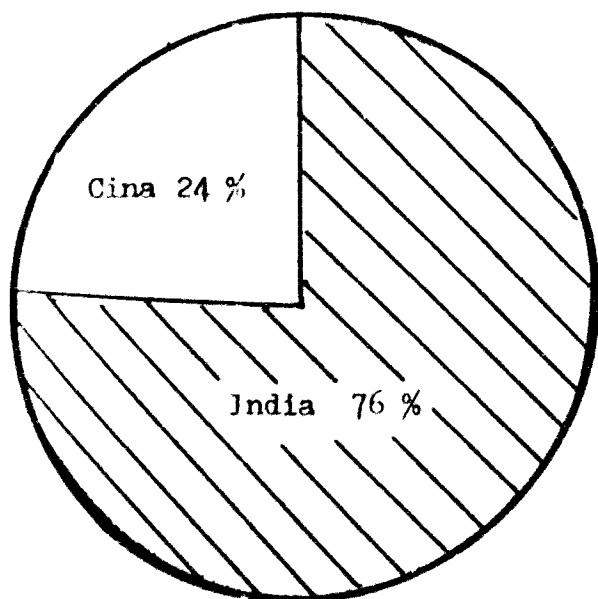
Sementara itu, kadar penghuni antara lelaki kepada perempuan adalah hampir seimbang iaitu 1 : 0.8 . Pengkelasan mengikut bangsa dan jantina boleh dilihat dengan jelas dalam Jadual II dan Rajah II seperti di mukasurat sebelah.

Jadual II : Jadual menunjukkan pengkelasan penghuni mengikut bangsa dan jantina

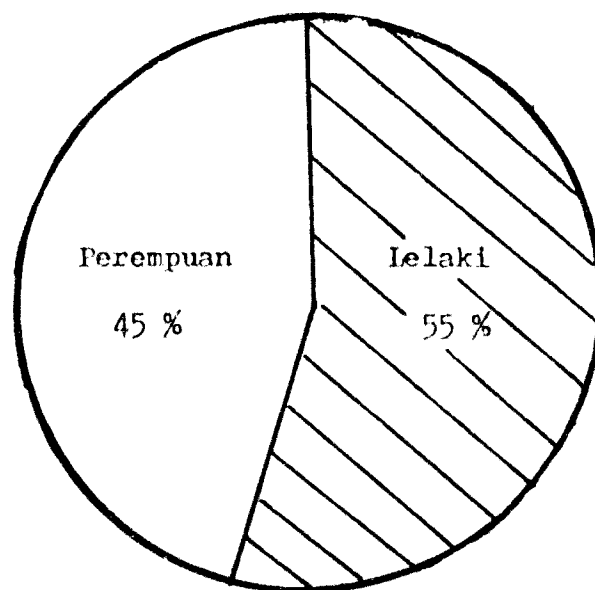
Kategori	Bangsa / Jantina	Bilangan	Peratusan
Bangsa	India	44	76
	Cina	14	24
Jumlah keseluruhan	-	58	100
Jantina	Lelaki	32	55
	Perempuan	26	45
Jumlah keseluruhan	-	58	100

Rajah II : Carta pai menunjukkan pengkelasan penghuni mengikut bangsa dan jantina

Pengkelasan mengikut bangsa

Pengkelasan mengikut jantina

4.5 Penganalisaan persekitaran Rumah Faith

Untuk melihat samada rumah kebajikan Faith ini memberikan kanak-kanak suatu keadaan di mana mereka boleh berkembang secara rohani dan fisikal serta membentuk tingkahlaku sosial yang tetap, iaitu di mana seorang kanak-kanak berdasarkan umurnya boleh membentuk suatu kesedaran kepada peluang dan tanggungjawab di dalam kehidupan normal dalam komuniti, bukti yang dilihat diperolehi daripada pemerhatian. Pemerhatian yang dilakukan adalah sejauh mana yang dapat diperhatikan seperti berikut :

- (i) pemerhatian ke atas kanak-kanak dan pembincangan dengan kanak-kanak ini, kadang-kadang dengan kumpulan dan kerap kali dengan individu-individu semasa kehadiran kakitangan penjaga mereka atau tanpa kehadirannya.
- (ii) pemerhatian ke atas sikap-sikap ahli kakitangan dalam memperlihatkan cara dan pandangan mereka sendiri, semasa berhubungan dengan kanak-kanak.
- (iii) pemerhatian ke atas keadaan-keadaan secara umum di mana kanak-kanak tinggal iaitu ke atas persekitaran kanak-kanak misalnya perhatian peribadi yang mungkin didapati oleh kanak-kanak dengan adanya bilangan kakitangan yang ramai, ruang, keselesaan dan daya tarikan bilik di mana kanak-kanak tidur, bermain dan makan.

Pemerhatian kepada persekitaran Rumah Faith mendapati bahawa bilik-bilik tidur kanak-kanak adalah secara dormitori di mana beberapa kanak-kanak terpaksa mengkongsi satu bilik yang besar. Kekurangan ruang juga menyebabkan kesemua katil yang digunakan adalah katil bertingkat serta jarak antara sebuah katil dengan katil yang lain letaknya hanya dua hingga tiga kaki jauhnya. Manakala sebuah almari besar terletak di penjuru bilik terpaksa dikongsi bersama oleh kesemua kanak-kanak di

dalam bilik tersebut.

Di Rumah Lelaki dan Perempuan lebih kurang sama di mana terdapat sebuah bilik makan dan sebuah bilik tamu. Bilik makan agak sempit dengan adanya sebuah meja besar yang panjang dan bangku panjang di mana kanak-kanak duduk berbaris merana makanan yang disediakan oleh seorang tukang masak. Di bilik tamu pula ruangnya kelihatan lebih lapang kerana tidak banyak perabot diletakkan di sini, melainkan sebuah meja dan kerusi bagi kakitangan bertugas serta beberapa buah kerusi dan dua atau tiga buah sofa lama untuk tetamu.

Walau bagaimanapun tidak ada bilik permainan serta alat permainan yang banyak bagi kanak-kanak di sini. Yang ada cuma taman di luar rumah bagi permainan bola, badminton dan kejar-mengejar. Selain daripada itu terdapat dua buaian dan tiang untuk memanjat yang hanya terdapat di kawasan Rumah Lelaki. Hanya pada hari hujan bila kanak-kanak tidak dapat keluar bermain di taman, barulah mereka dibenarkan menonton televisiyen. Kanak-kanak perempuan yang masih kecil bermain sesama diri mereka sendiri dan kadang-kala bermain masak-memakan.

Satu daripada kekurangan di tempat ini adalah tiada perpustakaan di mana kanak-kanak boleh digalakkan untuk membaca buku. Tanpa perpustakaan dan juga alat-alat permainan yang banyak, kanak-kanak tidak dapat membayangkan suatu kehidupan yang lebih luas dan berimaginasi. Pemilikan adalah sesuatu yang awam, dipunyai oleh ramai dan kerosakan terhadap buku-buku dan alat permainan yang selalu terjadi mungkin menyebabkan kakitangan tidak dapat menumpu perhatian kepada minat seorang individu sahaja atau menggalakkan minat dan bakat individu itu.

Binatang peliharaan tidak mudah dikendalikan. Di sini terdapat dua buah akuarium untuk pemeliharaan ikan, sebuah sangkar besar untuk burung-burung merpati dan seekor anjing peliharaan. Kesemua kerja

penjagaan binatang pemeliharaan dilakukan oleh kanak-kanak yang lebih dewasa. Kanak-kanak yang ditugaskan menjaga binatang peliharaan ini mempunyai tanggungjawab memastikan makan, minum dan kebersihan binatang peliharaannya.

4.6 Penjagaan fizikal kanak-kanak

Rumah Faith hanya mempunyai 8 orang kakitangan yang ditugaskan untuk menjaga kesemua 58 orang kanak-kanak. Ini bermakna kadar seorang kakitangan kepada kanak-kanak adalah 1 : 8 dan kakitangan ini pula bertugas mengikut giliran. Dengan lain perkataan, masa dan perhatian kakitangan kepada kanak-kanak di sini adalah terhad.

Begitulah, kanak-kanak kelihatan gembira semasa waktu minum petang dan waktu permainan tetapi cara pakaian mereka agak selekeh dan mereka berkejar-kejaran, bermain bersama satu sama lain tanpa memakai kasut atau selipar. Hanya bila ada lawatan dari pelawat asing atau hendak membuat lawatan ke luar, baru kanak-kanak dikehendaki memakai pakaian mereka yang paling kemas.

Demikian juga keadaan bilik tidur agak lapuk di mana bila hujan lebat turun, air mula menitis dari celah-celah bumbung rumah yang bocor ke atas lantai bilik dan kain-kain buruk terpaksa dilemparkan di atas lantai untuk mengeringkannya.

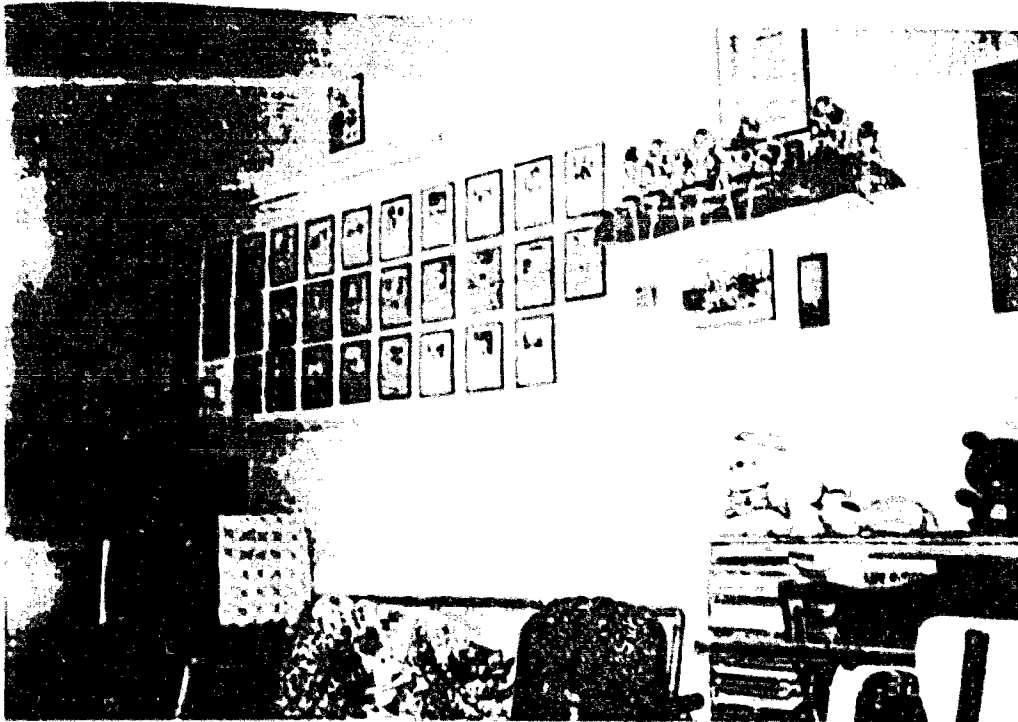
4.7 Perhubungan luar

Kanak-kanak seringkali juga dibawa keluar untuk berhubung dengan masyarakat luar dan kerap kali juga pelawat-pelawat yang datang dari luar samada saudara-mara atau dari pertubuhan sukarela. Lebih banyak aktiviti diadakan bila menjelang cuti persekolahan.

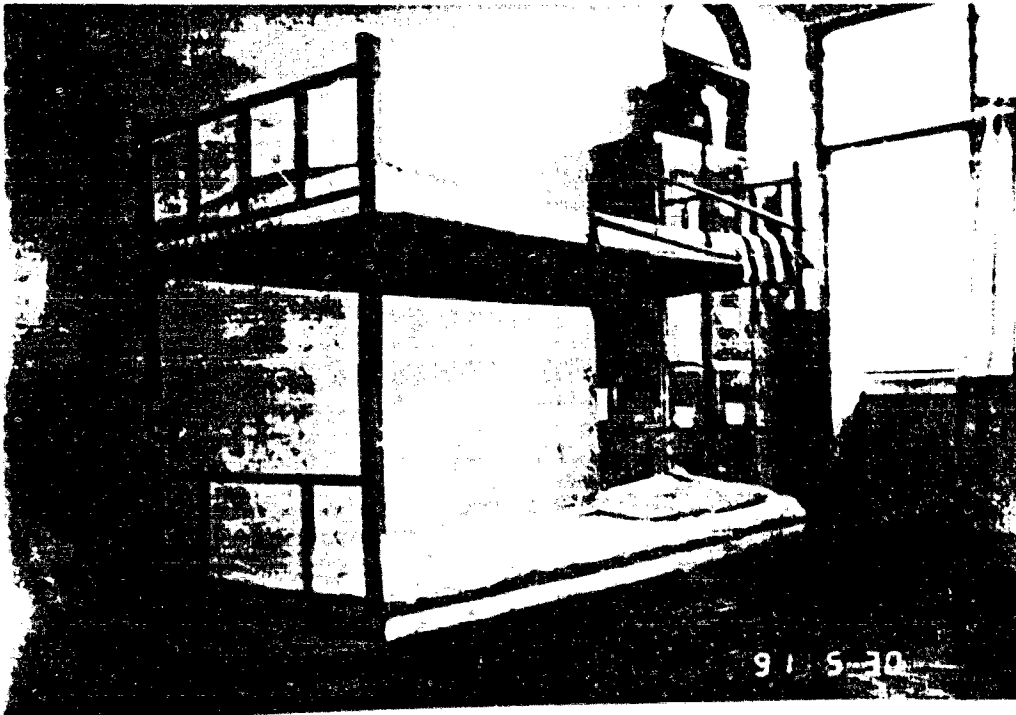
Pelawat-pelawat yang datang ke Rumah Faith merupakan satu sebab bagi kegembiraan kanak-kanak. Mereka akan mengerumuni pelawat, mengkehendakkan perhatian dari pelawat, menunjukkan seolah-olah mereka tidak mempunyai kasih sayang seharian seperti kasih ibu di kalangan kakitangan yang menjaganya. Begitulah keadaannya semasa penyelidik melawat pertama kali ke Rumah Perempuan, kanak-kanak ini menerpa ke arah penyelidik, menarik tangan dan baju penyelidik dan yang masih kecil pula memeluk kuat kepada penyelidik. Keadaan ini terjadi kerana terdapat terlalu ramai kanak-kanak dan kekurangan kakitangan untuk berurusan secara peribadi dengan kanak-kanak di situ.

(a) Gambar menunjukkan bahagian luar kawasan Rumah Faith

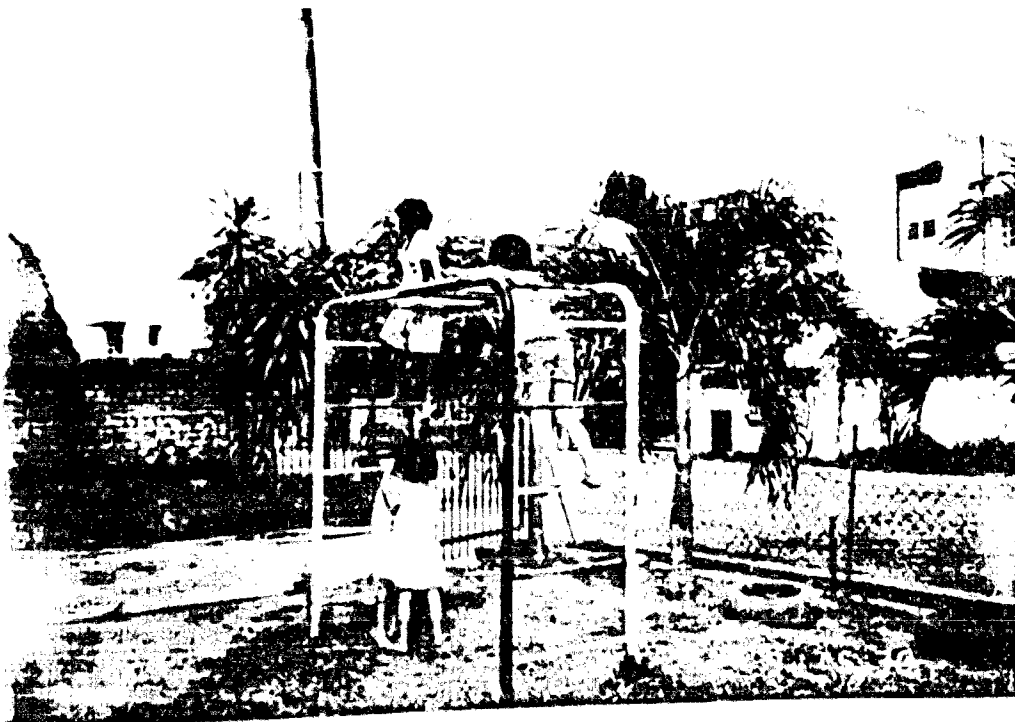
(b) Gambar menunjukkan bahagian ruang tamu Rumah Faith

(c) Gambar menunjukkan bahagian bilik tidur Rumah Faith

(d) Gambar menunjukkan kanak-kanak bermain di buaian

(e) Gambar menunjukkan kanak-kanak bermain di tiang